

Ministarstvo
rada i socijalnog
staranja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crna Gora
www.gov.me/mrs

Broj: 01-128/24-624/2

Podgorica, 16. februara 2024. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNOM SEKRETARIJATU**

Povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 3/23), koji je Ustavnom sudu Crne Gore podnio Nermin Mehonjić iz Bijelog Polja, preko punomoćnika Petra O. Pavićevića, advokata iz Bijelog Polja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Podnosilac inicijative navodi da inicijativu podnosi kao fizičko lice i da pravni osnov nalazi u diskriminatorском odnosu vezano za lica kojima je priznat laki invaliditet po Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, koji svoje pravo na mogu ostvariti kod centra za socijalni rad u postupku priznavanja prava lične invalidnine. Podnosilac inicijative smatra da je moguće ostvariti pravo na ličnu invalidninu i za lica koja imaju lakši stepen invaliditeta, te da je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti diskriminisao pojedince i grupu lica sa lakim invaliditetom kojima je došlo do trajnog umanjenja radnih sposobnosti po članu 6 stav 1 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Takođe, smatra da je tim licima priznat status invaliditeta i da nije potrebno ponovo voditi postupak pred lječarskom komisijom centra za socijalni rad. Podnosilac inicijative napominje da Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom („Službeni list Crne Gore“, br. 35/15 i 44/15) uređuje jednakost lica sa invaliditetom od diskriminacije, kao i promociju jednakosti tih lica u odnosu sa drugim licima pa otuda smatra da postoji diskriminacija lica sa lakim invaliditetom u odnosu na lica sa teškim invaliditetom. Podnosilac inicijative dalje ukazuje da po Zakonu o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom svako lice koje ima dugoročno fizičko, mentalno, intelektualno i svako drugo oštećenje uživa sva prava u društvu na osnovu jednakosti sa drugim licima i grupom lica sa invaliditetom, koji su u istoj situaciji, kao i više lica sa invaliditetom u različitim situacijama, pa se tako mora utvrditi i status lica sa lakim invaliditetom. Podnosilac inicijative ukazuje na načela propisana Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, kao i na definiciju diskriminacije propisanu članom 4 navedenog zakona i izvodi zaključak da centar za socijalni rad koristi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti jer po tom zakonu daje pravo na ličnu invalidninu samo licima sa teškim invaliditetom, što je u suprotnosti sa Ustavom i ostalim zakonima koji definišu ovu oblast, smatrajući da lica sa lakim invaliditetom to pravo ne mogu da ostvare i nisu

u jednakom položaju kao pojedinci iz prve grupe lica. Konačno, podnositelj inicijative navodi da po evropskom konvencionalnom pravu, zabrana diskriminacije, i to neposredna, podrazumijeva nejednako postupanje prema licima koja se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji, bez objektivnog i razumnog opravdanja kada je ono zasnovano na nekom ličnom svojstvu i da je to svojstvo vezano za samu ličnost i kao takvo treba da odredi upotrebnu grupu, što je u ovom slučaju status lica sa lakim invaliditetom u kojoj se, kako navodi, nalazi njegov brat. Iz svega navedenog traži da se njegovom bratu omogućuje sva prava po osnovu invaliditeta, da se ukine Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ili promijene odredbe tog zakona u dijelu koji se odnosi na položaj lica sa teškim invaliditetom, odnosno da se prizna pravo i licima sa lakim invaliditetom, a ona su određena pravima navedenih zakonskih odredbi i naznačenim propisima.

Smatramo da nema osnova za prihvatanje navedene inicijative i, s tim u vezi, ističemo sljedeće:

Ustavom Crne Gore propisano je da se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom (član 68).

Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom („Službeni list CG“, br. 35/15 i 44/15) propisano je da je diskriminacija po osnovu invaliditeta svako pravno ili faktičko, neposredno ili posredno, namjerno ili nenamjerno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica sa invaliditetom u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na lice sa invaliditetom, zbog kojeg se licu sa invaliditetom otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u političkom, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, sportskom, građanskom i drugim oblastima javnog i privatnog života (član 4 stav 1), a da se diskriminacijom po osnovu invaliditeta ne smatraju propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za jednako priznavanje, uživanje i ostvarivanje ljudskih prava i sloboda i postizanje stvarne ravnopravnosti lica sa invaliditetom sa drugim licima, kao i unapređenje poštovanja njihovog urođenog dostojanstva, ukoliko su ti propisi, odnosno uvođenje posebnih mjera objektivno opravdani zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna (član 4 stav 3). Dalje je propisano da su državni organi, organi državne uprave, organi jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, kao i druga pravna i fizička lica, u okviru svojih nadležnosti i ovlašćenja, dužni da donose, odnosno uvode i sprovode propise i posebne mjere, koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje ravnopravnosti i zaštite lica sa invaliditetom, koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju u odnosu na druga lica (član 5 stav 1), da se propisi i posebne mjere donose, odnosno preduzimaju u oblasti: uređenja prostora i izgradnje objekata, informisanja, saobraćaja, vaspitanja i obrazovanja, zapošljavanja, rada, zdravlja, socijalne zaštite, kulture, javnog i političkog djelovanja, kao i u drugim oblastima društvenog života u kojima postoje razlozi za njihovo donošenje, odnosno uvođenje (član 5 stav 2), kao i da se posebne mjere primjenjuju srazmjerno potrebama i mogućnostima i traju do ostvarenja ciljeva koji su tim mjerama utvrđeni (član 5 stav 3).

Polazeći od navedenog ustavnog i zakonskog okvira, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 3/23) propisano je da socijalna i dječja zaštita ima za cilj unapređenje kvaliteta života i osnaživanje za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice (član 4 stav 1), te da

se u ostvarivanju ciljeva socijalne i dječje zaštite, pored ostalog, posebno štite odraslo i staro lice sa invaliditetom (član 4 stav 2 tačka 2 alineja 1), konkretno lice sa teškim invaliditetom koje, u skladu sa članom 32 ovog zakona, ima pravo na ličnu invalidninu, kao i lice kome je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć da bi imalo obezbijeđen pristup zadovoljavanju potreba, koje ima pravo na dodatak za njegu i pomoć (član 33 Zakona).

Nadalje, Pravilnikom o medicinskim indikacijama za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena („Službeni list CG“, broj 58/14), propisivanjem medicinskih indikacija, odnosno oboljenja za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, definisano je šta se smatra teškim invaliditetom. Pri tome, za ostvarivanje navedenog prava ne utvrđuje se procenat invaliditeta, kao što podnosilac inicijative smatra, već sva propisana oboljenja odgovaraju procentu oštećenja od 100%. Napominjemo da su u izradi teksta Pravilnika učestvovali i ljekari odgovarajućih specijalnosti, a da je kao osnov za utvrđivanje medicinskih indikacija korišćenja Nacionalna jedinstvena lista oštećenja, koja je bila osnovni dokument za ostvarivanje pojedinih prava iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja, boračke zaštite, zapošljavanja i dr. Dodatno, na tekst Pravilnika je, saglasno članu 81 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, tadašnje ministarstvo nadležno za poslove zdravlja dalo pozitivno mišljenje.

Ovom prilikom naročito ističemo da, u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, lica sa teškim invaliditetom, kao korisnici prava na ličnu invalidninu, ostvaruju i druga prava koja se odnose na materijalna davanja i usluge, posebno na usluge u zajednici (dnevni boravak, pomoć u kući, personalna asistencija i dr.), kao i smještaj u ustanovu socijalne i dječje zaštite, a takođe ostvaruju i prava po drugim propisima na nivou države ili lokalne samouprave. Svrha propisivanja ovih prava je da se licima sa teškim invaliditetom u mjeri mogućeg poboljša materijalni položaj i omogući inkuzija u sve sfere životnih aktivnosti, imajući u vidu da se suočavaju sa socijalnim i drugim ograničenjima.

U konačnom, ukazujemo da se u drugim oblastima, u kojima su propisana pojedina prava za lica sa invaliditetom, ta prava koriste zavisno od utvrđenih, odnosno procijenjenih zdravstvenih sposobnosti ili mogućnosti njihovog funkcionisanja, te da, u tom smislu, prava tih lica nisu izjednačena.

Na osnovu iznijetih razloga, smatramo da nema osnova za prihvatanje inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 3/23), koju je Ustavnom sudu Crne Gore podnio Nermin Mehonić iz Bijelog Polja, preko punomoćnika Petra O. Pavlovića, advokata iz Bijelog Polja.

